

Operace související s držbou podílu na obchodní společnosti

Sankční a smluvní úroky aneb když se opozdíte

Začněme **úroky z prodlení**. Ty můžou naskakovat nejen vám, ale i správci daně.

Kdy naskakují vám? Když se opozdíte s úhradou:

- závazku jinému podnikateli
- daňové povinnosti vůči správci daně

Kdy platí úroky **správce daně**?

- když má vůči daňovému subjektu závazek z vrácení odpočtu DPH
- když je v prodlení s vrácením přeplatku na dani

Kolik? Úroky smluvní vs. zákonné

Kdo z nás někdy neřekl fakturu po splatnosti nebo pozdní splátku půjčky? Pro takové případy se hodí dohodnout si smluvně **nárok na úrok z prodlení**. Jeho výši můžete podle § 1970 nového občanského zákoníku stanovit:

- 1) smluvně
- 2) v souladu s prováděcím nařízením k občanskému zákoníku č. 351/2013 Sb. ve výši **repo sazby ČNB** platné v první příslušného kalendářního pololetí **plus 8 %**

Od ledna 2026 je repo sazba 3,5 %.

Pokud se opozdíte s úhradou daňových povinností (daně, záloh na daň, při doměření daně), správce daně vyměří úrok z prodlení podle § 252–253 daňového řádu:

- **od roku 2026 ve výši úroku z prodlení podle NOZ, tj. aktuálně 11,5 %**

Úrok běží od čtvrtého kalendářního dne po dni prodlení až do úhrady dlužné daně. Úroky, penále a pokuty (příslušenství daně) se neúročí.

Můžete požádat o **promínutí úroku z prodlení** podle § 259b DŘ. Musíte ale uhradit dlužnou daň a vyhovět podmínkám uvedeným v Pokynu D-21.

► Pozor!

Správce daně vás může, ale nemusí o úroku z prodlení informovat platebním výměrem.

Úroky, které platí správce daně

Pokud vám správce daně nevrátí vratitelný přeplatek, vzniká mu povinnost uhradit úrok:

- ve výši úroku z prodlení dle NOZ, tj. aktuálně **11,5 %**

Pokud správce daně **zadržuje nadměrný odpočet DPH**, pak vám po uplynutí 4 měsíců ode dne pro podání přiznání k dani náleží úrok z daňového odpočtu:

- ve výši poloviny úroku z prodlení podle nového obč. zákoníku, tj. aktuálně **5,75 %**

► Dobré vědět:

Od roku 2021 vám může správce daně poskytnout zálohu na vrácení nadměrného odpočtu, pokud její výše dosáhne alespoň 50 000 Kč.

Sankce správce daně

Správce daně vám může kromě úroku z prodlení vyměřit:

- pokutu za pozdní podání přiznání
- penále z doměřené daně (20 % z doměřené daně)

Jak se počítá pokuta?

- od 5. pracovního dne zpoždění
- 0,05 % z daně za každý den prodlení
- maximálně 5 % a 300 000 Kč

Půjčky mezi s. r. o. a společníkem: Úročené i bezúročné

Pro půjčky je vhodnější („správný“) termín **zápůjčky**, proto ho budeme používat i my.

Nejprve si vysvětlíme několik základních termínů.

Smlouva

Nemusí mít nutně písemnou formu, ale doporučujeme ji.

Uvedte účastníky, výši zapůjčené částky, úrok a dobu splatnosti.

Majetkový prospěch u bezúročných zápůjček

Výhoda ve výši obvyklého úroku, který nehradíte při bezúročné zápůjčce. **Je předmětem daně z příjmů**, do 100 000 Kč za rok osvobozená, nad tuto hranici podléhá dani celá částka. V určitých případech je tento majetkový prospěch od daně z příjmů osvobozen.

Spojené osoby

Pokud jako **společník** držíte podíl na základním kapitálu společnosti větší než 25 %, jste se společností pro daňové účely spojenou osobou.

Ve vzájemných vztazích byste měli **používat obvyklé ceny**, a tedy i obvyklé úroky.

Za spojenou osobu se považuje i **jednatel**.

Společník půjčuje svému s. r. o.

Jaké jsou podmínky?

Bezúročná zápůjčka je bez problémů.

U s. r. o. se **nepovažuje za majetkový prospěch společnosti** – společník totiž sleduje zápůjčkou svůj vlastní majetkový prospěch.

Kdyby ale společnosti půjčila bezúročně jiná osoba než společník, vznikala by společnosti majetkový prospěch z bezúročné zápůjčky, který by nad 100 000 Kč společnost musela danit. Pokud ale prostředky použije k podnikání, může si základ daně zase snížit.

U úročené zápůjčky záleží na výši úroku.

- **Nižší než běžný** úrok není problém u společníka ani u s. r. o. (pokud společník nepůjčuje z podnikání).
- Pokud **vyšší úrok** není doložený, rozdíl oproti běžnému úroku je u s. r. o. nedaňový náklad.

Jsou úroky pro společnost daňově uznatelné?

Pokud je společník fyzická osoba, jsou pro společnost úroky **daňové**, jen pokud je už společníkovi uhradila.

Dál sledujte **test nízké kapitalizace**:

- 1) Úroky jsou daňové do výše zápůjček odpovídající čtyřnásobku vlastního kapitálu s. r. o.
- 2) Pokud je vlastní kapitál záporný, jsou všechny úroky nedaňové.

Společník přiznává úroky ve svém přiznání k dani z příjmů fyzických osob, neodvádí z úroků pojistné.

Pokud je společníkem (zápůjčitelem) právnická osoba (např. dceřiná společnost), není podstatné, zda jsou úroky uhrazeny, či nikoliv. Platí zde ovšem stejné testy, jako výše.

► Pozor!

Mělo by jít o úrok v běžné výši.

Zápůjčka s.r.o. svému společníkovi

Od 1. 1. 2021 je účinný novelizovaný § 40 zákona o obchodních korporacích. Podle něj nesmí obchodní korporace poskytnout společníkovi, ani osobě jemu blízké, bezúplatné plnění.

I když výklad tohoto ustanovení není jednotný, na poskytnutí bezúročných zápůjček se dle našeho názoru vztahuje.

Společnost by tedy svému společníkovi bezúročnou zápůjčku poskytovat neměla.

Operace související s držbou podílu na obchodní společnosti

V této souvislosti byste měli znát pojmy matka a dcera z pohledu obchodního práva a daní.

Z pohledu obchodního práva je mateřskou společností tzv. ovládající společnost. Dceřinou společností je společnost ovládaná. **Ovládající osoba** má na ovládanou **rozhodující vliv**.

Ovládajícími osobami jsou zejména:

- většinový společník
- osoby s alespoň 40% podílem na hlasovacích právech
- osoby jednající ve shodě (společně) s alespoň 40% podílem na hlasovacích právech

A jak je to z pohledu daně z příjmů?

Mateřská společnost:

- má formu uvedenou v předpisech EU (v ČR s. r. o., a. s. nebo družstvo)
- drží v dceři podíl aspoň 10 % po dobu alespoň 12 měsíců

Dceřiná společnost

- má formu uvedenou v předpisech EU (v ČR s. r. o., a. s. nebo družstvo)
- matka v ní drží podíl aspoň 10 % po dobu alespoň 12 měsíců

Pokud jde o možnost osvobození transakcí souvisejících se vztahem mezi matkou a dcerou od daně z příjmů, půjde především o výnosy z podílů na zisku a výnosy z převodů podílů na dceřiné společnosti.

Prodej podílu nebo cenného papíru

Prodej podílu na s. r. o. je **daňovým nákladem pouze do výše příjmů**. Prodej ostatních cenných papírů je obecně daňovým nákladem. Když matka prodává svůj podíl v dceřiné společnosti, **příjmy z prodeje jsou od daně z příjmů osvobozené**, pokud dcera není v likvidaci. Související náklady (vyřazení podílu) jsou nedaňové.

> Pozor!

Pokud je společník fyzická osoba, je převod podílu po více než 5 letech držby osvobozený.

Výnosy z podílů na zisku

Výnosy jsou obecně předmětem daně z příjmů, ale **pro matku** je příjem z podílu na zisku **osvobozen**.

V souvislosti s přijetím podílu na zisku od dcery je u matky nutné vyloučit náklady ve **výši 5 %** podílu na zisku jako nedaňové. Považují se za režijní náklady související s držbou podílu.

Jak je to z pohledu DPH?

DPH považuje převod cenných papírů a podílů v obchodních společnostech za **osvobozené plnění bez nároku na odpočet**. Ani u souvisejících vstupů není nárok na odpočet. Pokud se jedná o soustavnou činnost, vstupují tato plnění do hodnoty koeficientu pro krácení DPH na vstupu. Tímto koeficientem je pak třeba krátit DPH na vstupu u režijních nákladů.

Spojené osoby a DPH

Spojené osoby se sídlem v tuzemsku mohou utvořit **skupinu pro účely DPH**. Jednotliví členové přestávají být plátcí a plátcem se stává celá skupina.

Plnění mezi členy uvnitř skupiny pak nepodléhá DPH. DPH na výstupu i nároky na odpočet uplatňuje skupina jako celek.

Vyplatí se vám to?

- Pokud někteří členové musí krátit nárok na odpočet, může být skupinová registrace výhodnější.
- Mezi jednotlivými členy nedochází k účtování DPH, proto se tím nezatěžuje vaše cashflow.